

UNIVERSITAT DE GIRONA
DOBLE GRAU EN ECONOMIA I FILOSOFIA
Treball Final de Grau

**Crisi de refugiats: d'una visió global als límits de la
política d'asil espanyola.**

Irene Grau Noël
Dirigit per Joaquín Naval Navarro

Índex

Resum	2
Introducció	3
Contextualització	5
Dimensions del moviments de refugiats a nivell mundial.....	5
Dimensions del moviments de refugiats a la Unió Europea.	8
Revisió de la literatura	12
Dimensions del moviments de refugiats a Espanya.	14
Política d’asil espanyola	21
Sistema d’acollida: política i itinerari	21
Política d’asil	21
Itinerari.....	22
Realitat de la política d’asil espanyola: de la teoria a la pràctica.	24
Conclusions	27
Bibliografia	29

Resum

El propòsit d'aquest treball és analitzar i posar en qüestió la política d'asil espanyola en un context global on, la situació de desplaçats forçosos en el món és cada vegada més crítica. Per contextualitzar, la primera part del treball hi ha la situació de desplaçats forçosos a escala mundial: quins són els principals països emissors i receptors, ja sigui per sol·licituds i per refugiats acollits al país. Seguidament, el mateix anàlisi es fa per els països receptors membres de la Unió Europea i, finalment per Espanya. La segona part està enfocada a l'explicació i posterior crítica de la política d'asil espanyola, la manera com legalment s'estableix que s'acullen les persones sol·licitants, l'itinerari que hi ha per integrar-les a la societat i finalment els punts forts i els punts dèbils d'aquesta política d'asil.

Paraules clau: Refugiats; asil; protecció internacional; política d'asil; itinerari; integració.

Introducció

El 20 de febrer d'aquest mateix any els mitjans de comunicació s'omplien de notícies que alertaven l'inici de la invasió de russa a Ucraïna. Aquesta situació ha provocat que milions d'ucraïnesos hagin hagut d'abandonar el país per fugir de la guerra. El 15 de març ja hi havia 3 milions de desplaçats i tot apunta que la xifra continuarà augmentant. Aquesta situació ha posat en alerta tots els mecanismes d'acollida de la Unió Europea i s'ha buscat un pla de reubicació per tot el territori europeu per poder donar acollida a totes aquestes persones. Però no és la primera crisi humanitària d'aquestes dimensions que travessa Europa, ni la primera que se'n fa ressò aquest últim any. El 2011 van saltar totes les alarmes de la població civil quan els mitjans de comunicació van omplir-se de titulars que anunciaven que guerra civil de Síria ja havia provocat el desplaçament de quasi 6 milions de sirians. Una crisi humanitària que ja va començar el 2011, deu anys abans, que es va agreujar el 2015 i que amb certa mesura ha passat inadvertida.

Tot i la rellevància que la situació ucraïnesa té actualment i l'important impacte a diversos nivells que pot haver-hi considero que és un tema massa actual, on les dades dia a dia canvien i tractar-ho en aquest treball seria erroni i poc fiable.

Aquesta crisi humanitària que travessa Europa des de ja fa anys ha despertat controvèrsies entre els diferents països membres. Hi ha qui manté una política d'acollida de portes obertes, però n'hi ha d'altres que no veuen bé l'arribada d'aquests refugiats i opten per tancar les seves fronteres. Entre la població hi ha estesa la idea que l'arribada d'aquestes persones pot afectar negativament al país tan econòmicament com socialment. Però, és cert que afecta negativament l'acollida de refugiats? S'ha de mantenir una política de portes tancades? Quina política d'asil manté Espanya?

La idea que l'arribada de refugiats pot posar en perill l'estabilitat del país i afectar negativament al conjunt del país prové de la falta d'informació i de dades i també d'un discurs en molts casos xenòfobs. Així, a mesura que des del Parlament Europeu i els parlaments de tots els estats membres han estat esquivant aquesta qüestió els partits de dretes han aprofitat per estendre entre la població el rebuig pels refugiats i a la vegada fomentar el nacionalisme extrem, entenent com una amenaça per la identitat del país l'arribada d'estrangers.

Sobre aquesta qüestió l'Institut d'Economia de Barcelona va fer el 2016 un recull de quatre articles que tracten la qüestió dels refugiats des del punt de vista econòmic. En especial vull fer esment a l'article d'Anna Piil Damm i Kristine Vasilijeva *The Danish Experience with Refugee Influx in the 1980s and 1990s* on s'analitza la política d'asil de Dinamarca per fer front a l'arribada en massa de refugiats al país durant aquesta dècada (un total de 76.000 refugiats). Després d'una anàlisi exhaustiu van concloure que amb una política d'asil òptima l'acollida d'aquests pot resultar favorable, tant pel país com per les persones refugiades si s'aplica una política de repartiment d'aquestes persones uniforme i òptima.

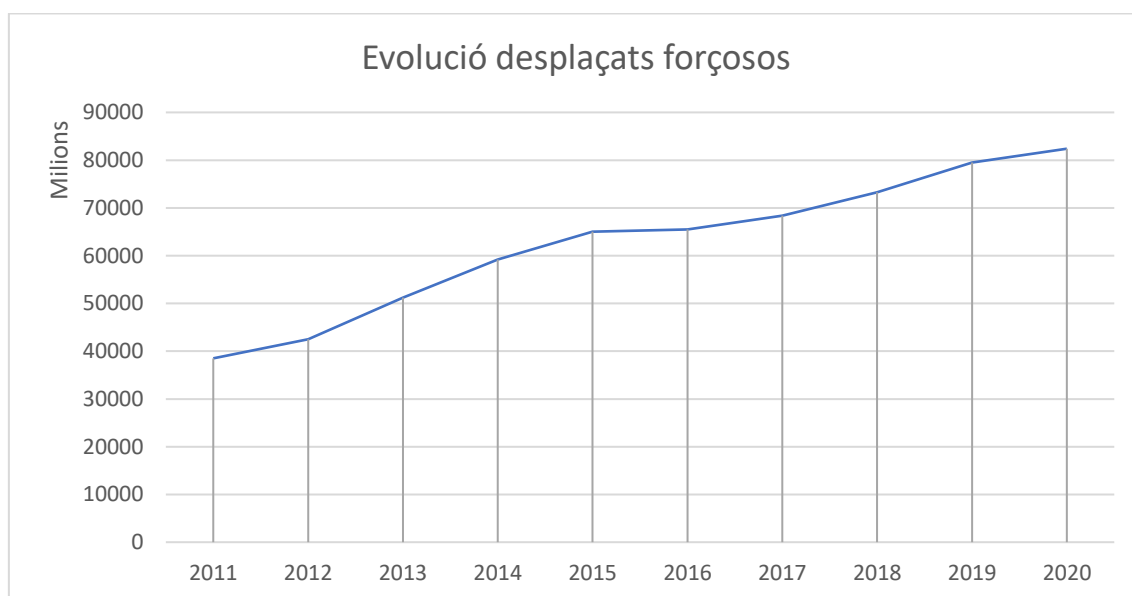
A les següents pàgines es farà una anàlisi de la situació global i europea dels refugiats i seguidament un estudi sobre la política d'asil espanyola des del punt de vista teòric, és a dir, com està regulada l'acollida d'aquestes persones, com s'ha de formalitzar la sol·licitud i quines fases passen aquests refugiats fins que no viuen independentment dels programes d'acollida. També hi constarà la part més real d'aquesta situació, si aquests procediments es compleixen i donen resposta a totes les persones, com es reparteixen aquestes refugiades al país, quins problemes i punts dèbils té aquest sistema i com es podria millorar.

Contextualització

Dimensions del moviments de refugiats a nivell mundial.

L'Organització de les *Nacions Unides* descriu els refugiats com “*persones o grups de persones que s’han vist obligades a abandonar casa seva per evitar el conflicte armat, situacions de violència, violacions als drets humans o desastres naturals o causats per l’home*” (*Nacions Unides, 22 de abril de 1954, de conformidad con el artículo 43 Serie Tratados de Naciones Unidas, Nº 2545, Vol. 189, p. 137 3*).

El 2020 l'Alt Comissariat de les Nacions Unides pels Refugiats (l'ACNUR) registrava més de 80 milions de persones desplaçades per conflictes bèl·lics o inseguretats en els seus països d'origen, un 4% més respecte el 2019. D'aquest total, el 26,4 milions són refugiats (20,7 milions sota el mandat de l'ACNUR i 5,7 milions provinents de Palestina sota el mandat de UNRWA¹), 48 milions van desplaçar-se dins les fronteres del mateix país i els restants van sol·licitar l'asil. Des del 2010 el número de desplaçats² ha augmentat considerablement arreu del món tal i com es veu al gràfic 1:

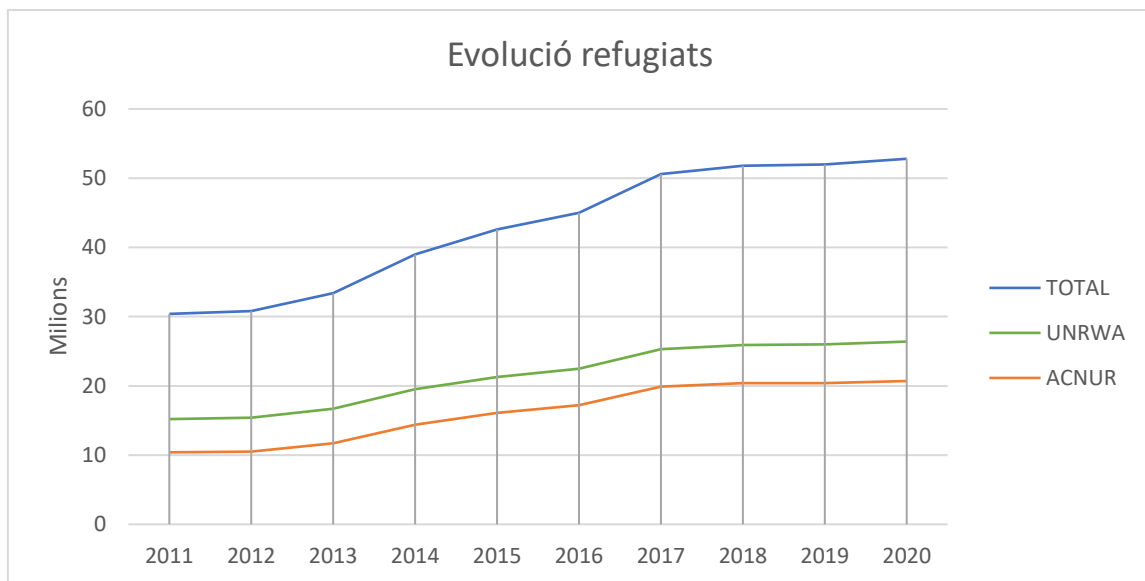
Gràfic 1: evolució de desplaçats forçosos al món del 2010 al 2020 a nivell mundial. Elaboració pròpia amb dades del Banc Mundial.

¹ UNRWA (The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East) és l'Agència de Nacions Unides que té sota el seu mandat les persones refugiades que provenen de Palestina. Actualment compten ja amb un total de 5,7 milions de persones.

² Una persona desplaçada és aquella que és forçada a desplaçar-se dins o fora del país d'origen. A diferència d'una persona refugiada que és aquella que ja ha marxat del país d'origen per buscar refugi.

Com es veu al gràfic 1 del 2011 al 2015-2016 s'intensifica aquesta tendència augmentant el número a 27 milions, el que suposa un increment del 70%, en especial per l'augment del conflicte a Síria. Tot i que del 2016 al 2020 la tendència no és tan significativa, no es relaxa i augmenta la xifra a 16,9 milions, una mica més de la meitat que el període 2011 a 2016.

Pel que fa als refugiats es veu la preocupant evolució al gràfic 2, on la xifra augmenta exponencialment entre el 2011 i el 2020.

Gràfic 2: evolució dels refugiats a nivell mundial per l'ACNUR, la UNRWA i el total. Elaboració pròpia amb dades de l'ACNUR.

En el gràfic 2 es distingeixen les dues organitzacions a escala mundial que acullen refugiats, la UNRWA i l'ACNUR. En els dos casos la tendència és similar, creixent de manera ininterrompuda i amb gran flux de refugiats entre el 2011 i el 2017 i estabilitzant-se entre el 2017 i el 2020.

Del total de les persones refugiades un 68% provenen només de 5 països: la República Àrab de Síria, Veneçuela, Afganistan, Sudan del Sud i Myanmar. La majoria de refugiats es queden als països veïns, així segons les dades facilitades per l'ACNUR els països receptors de la gran part d'aquests refugiats són Turquia, que acull més de 3,5 milions de refugiats, Colòmbia que n'acull un total 1,7 milions seguit de Pakistan i Uganda amb 1,4 milions i finalment Alemanya amb 1,2 milions de refugiats. Els segueixen Sudan, el Líban,

Bangladesh, Etiòpia i la República Islàmica de l'Iran, aquests 10 països el 2020 donaven asil a un 56% del total de les persones desplaçades.

Per posar en context el perquè la població es veu forçada a marxar cal entendre la situació de cada país: en primer lloc, Síria es veu des de ja fa onze anys immersa en una guerra civil. Aquesta va començar quan un grup de joves van reivindicar-se contra el règim de Bashar al-Assad que reclamava democràcia i més justícia social. La resposta del règim va ser una forta repressió cap a la població civil que va desencadenar aquesta guerra que ja ha obligat a més de 12 milions de persones a marxar de casa seva, dins o fora del país. També es calcula que ja han mort més de 600.000 persones. El conflicte s'ha vist, en el pas dels anys, intensificat i augmentat a causa de la introducció de diferents grups armats al conflicte (Comisión Española de Ayuda al Refugiado, 2022).

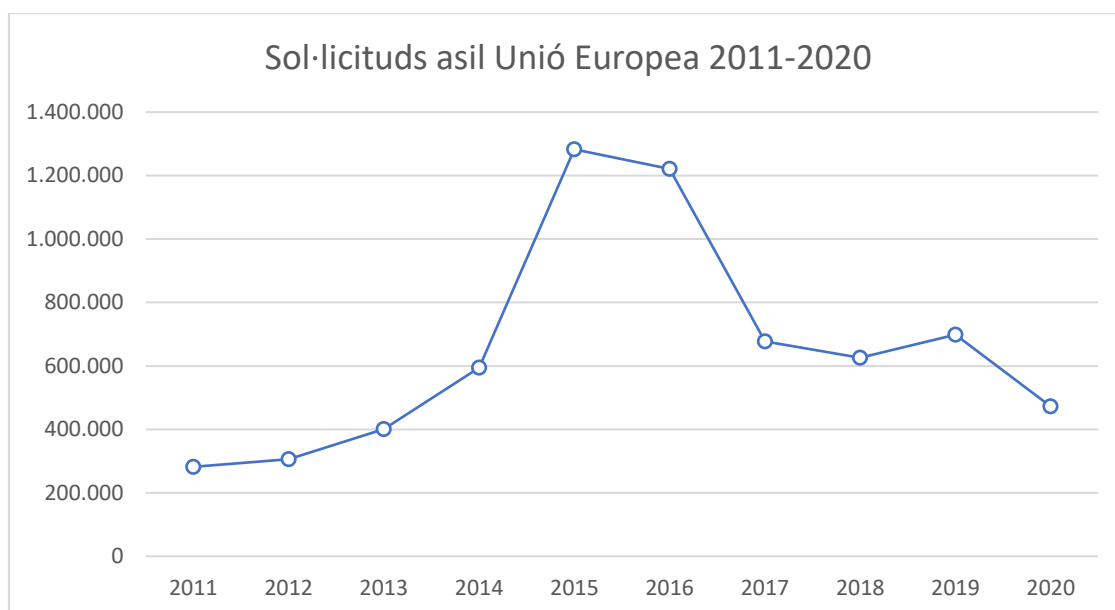
Pel que fa a Veneçuela la població s'ha vist forçada a abandonar el país per la inseguretat econòmica i física que pateixen. Des de la pujada al poder del president Hugo Chávez el desgast de l'economia, la inflació, la falta d'aliments bàsics i l'alta taxa de criminalitat han fet que el 2020 ja es registrés la quantitat de 6 milions de desplaçats interns i externs (Comisión Española de Ayuda al Refugiado, 2022).

Per altra banda els afganesos ja porten des de 1992, quan va començar la guerra civil, fugint del seu país a causa no només de motius polítics i inseguretat sinó també pels desastres naturals que ha patit el territori. La majoria d'aquests han marxat cap a Pakistan i Iran. Tot i que durant més de 30 anys va ser el país amb més refugiats del món, el 2002 milions d'afganesos van començar a tornar a Afganistan arrel de la caiguda del règim talibà (Comisión Española de Ayuda al Refugiado, 2022). Tot i això el 2021 a Afganistan va tornar a patir una altra onada de violència extrema que va provocar de nou un augment de desplaçats de la població.

Turquia, Colòmbia i Pakistan que són els majors països d'acollida donen refugi només a persones d'un sol país que sol coincidir amb els països de frontera. Així, Turquia té dins les seves fronteres a 3,6 milions de refugiats Sirians, Colòmbia dona asil a 1,7 milions de Veneçolans i Pakistan a 1,4 milions de persones afganes.

Dimensions del moviments de refugiats a la Unió Europea.

L'evolució de la Unió Europea respecte les sol·licituds d'asil és semblant a la situació mundial. Del 2011 al 2014 es nota una tendència creixent de sol·licituds, però el 2015 i 2016 el pic arriba fins a 1,3 milions de sol·licituds, és a dir que creix el doble respecte el 2014. Passat aquests dos punts calents la tendència comença a baixar assolint el 2020 un registre semblant al del 2013. Aquesta baixada de les sol·licituds es deu a la limitació dels moviments internacionals de les persones que va provocar la pandèmia de la Covid-19. Tot el comentat es pot apreciar al gràfic 4:

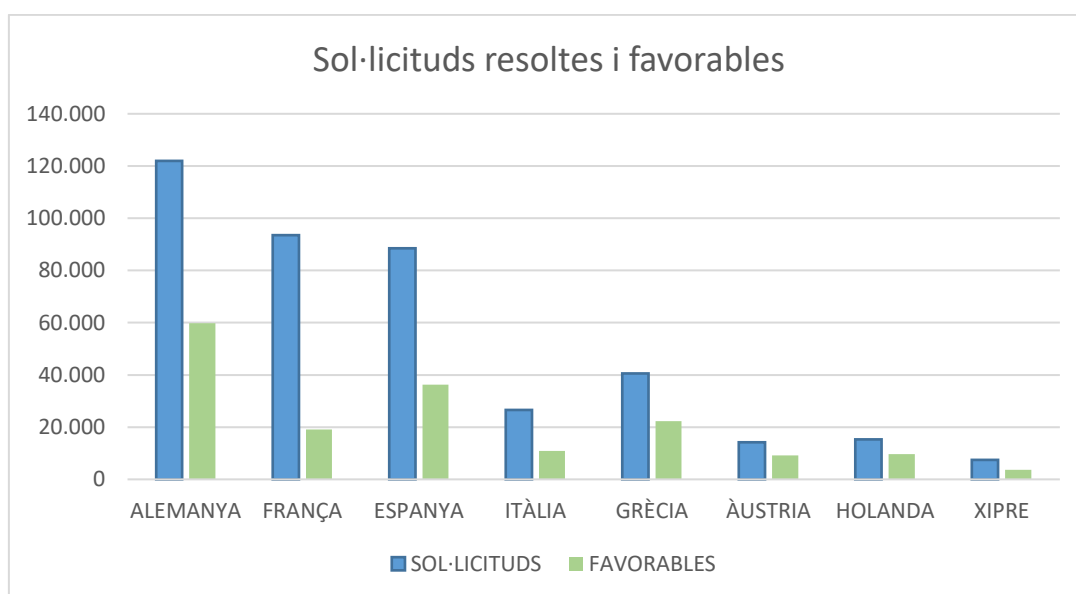
Gràfic 3: evolució de les sol·licituds d'asil a Europa entre el 2011 i el 2020. Elaboració pròpia amb dades de l'ACNUR.

Tal com es veu al gràfic 3, el 2020 es registrava un total de 471.630 persones que havien demanat asil a un dels 27 països de la Unió Europea i ja contava per més de 2,5 milions de refugiats dins les seves fronteres. La majoria d'aquests refugiats i sol·licitants d'asil són de Síria, Afganistan i Veneçuela països que es veuen immersos des de fa anys, com s'ha comentat anteriorment, a conflictes en el seu país.

D'aquestes sol·licituds un total del 41% de les resolucions van ser favorables, un 2% més que l'any 2019. La més de la meitat d'aquestes resolucions favorables van ser de

protecció de l'Estatut del Refugiat, el 24%, van ser per la protecció subsidiària³ i el 26% restant la protecció per raons humanitàries.

Com l'any anterior els països amb més sol·licituds d'asil van ser Alemanya amb 121.955 sol·licituds, França amb 93.470 sol·licituds, Espanya amb 88.530, Itàlia amb 26.535 i Grècia amb 40.560 sol·licituds. Tot i això, els països que més resolucions positives en funció de les sol·licituds rebudes van emetre van ser Àustria amb un 65%, Holanda amb 63%, Grècia amb un 55%, Xipre amb el 50% i Alemanya amb un total del 49%. Espanya va resoldre favorablement un 41% de les sol·licituds rebudes, al contrari França, tot i ser el segon país més sol·licitat, només va resoldre favorablement un total de 19.130 sol·licituds que suposa un 22%.

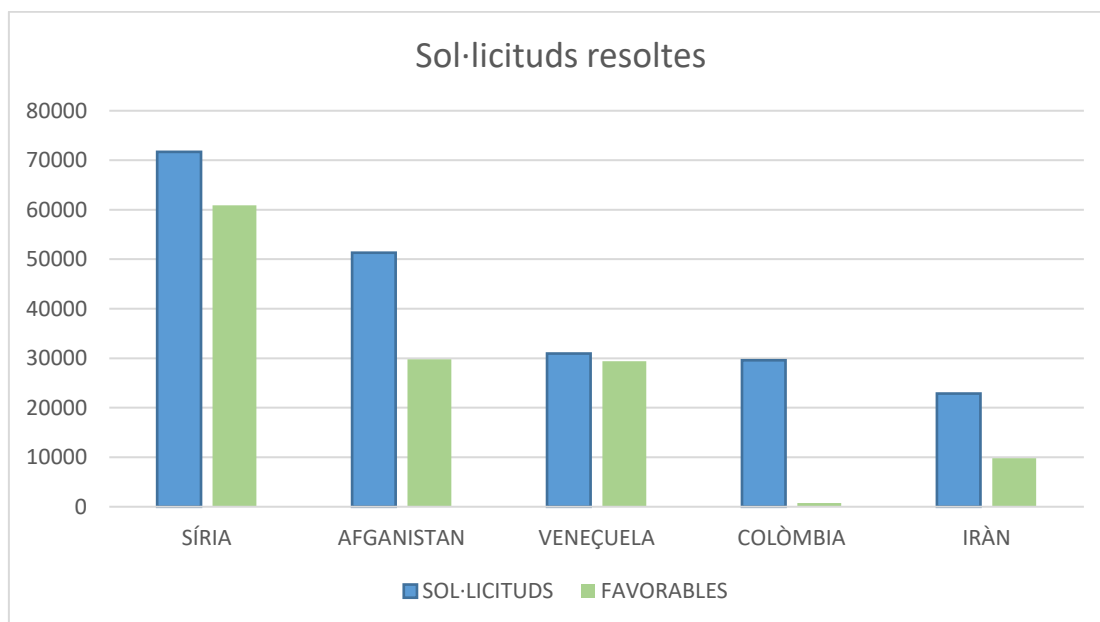

Gràfic 4: sol·licituds d'asil 2020 als països amb més sol·licituds de la Unió Europea. Elaboració pròpia amb dades de Accem.

Pel que fa al país d'origen d'aquests sol·licitants d'asil, en primer lloc, i seguint la tendència des del 2013, tenim la població siriana que el 2020 van demanar l'asil a la UE un total de 71.675 persones, seguits d'afganesos amb 51.340, veneçolans amb 30.950 sol·licituds, colombians amb 29.585 i 22.835 iraquians. Aquests 5 països d'origen ja suposen el 43,8% dels sol·licitants d'asil.

³ La protecció subsidiària es concedeix a aquelles persones que no reuneixen els requisits necessaris perquè se'ls reconegui la condició de refugiat, però necessiten protecció a l'existir motius de perill en el seu país d'origen.

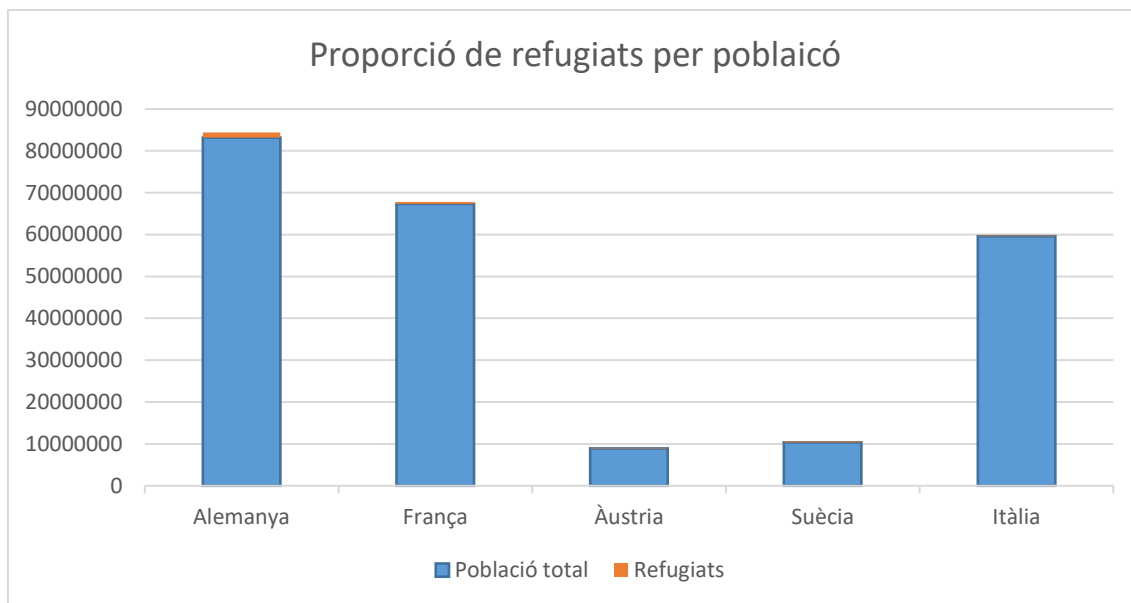
Sobre les resolucions favorables la població de siriana va rebre el 85% del total de les sol·licituds presentades, els veneçolans un 95%, els afganesos el 58%, els iraquians el 43%. Al contrari els sol·licitants colombians van rebre un 97,5% de les resolucions desfavorables.

Gràfic 5: gràfic de sol·licituds favorables per països d'origen. Elaboració pròpia amb dades de Accem.

Ja parlant en termes de refugiats que es troben dins la protecció de la Unió Europea hi ha una tendència a l'alça de la població refugiada. El 2020 ja es registraven un total de 2.657.199 refugiats el que suposa un 2% menys respecte el 2019. Els cinc països europeus amb més refugiats són per ordre: Alemanya, França, Suècia, Àustria i Itàlia. Aquests 5 països donen asil al 81,47% dels refugiats totals a la Unió Europea.

Per acabar, la proporció de refugiats en funció dels habitants del país dels cinc països europeus principals en dades és molt insignificant: per Alemanya suposen un 1,46%, per França un 0,64%, Àustria en representen un 1,59%, Suècia, que és on hi ha la xifra més gran és del 2,40% i per Itàlia suposen un 0,21%. Passant aquestes dades al gràfic 6 la proporció de refugiats en funció de la població quasi no es pot apreciar:

Gràfic 6: % de refugiats en funció de la població total del país el 2021. Elaboració pròpia amb dades de Accem.

Amb aquestes xifres resulta evident la gran onada de refugiats que fa anys que hi ha en el món i quina està sent, de moment, la resposta de la Unió Europea. Tot i que entre els estatuts de la Unió Europea hi consta l'obligació dels estats membres a donar asil a aquelles persones que sol·licitin la protecció internacional, s'hauria d'estudiar país per país quins són els mecanismes per acollir a les persones refugiades, com es distribueixen, quines accions socials, polítiques i econòmiques hi ha per l'acollida i la inserció d'aquestes persones i quines limitacions tenen.

En alguns països aquest tipus d'estudi ja s'ha realitzat, com es comentarà al següent apartat, també es comentarà algunes anàlisis que hi ha hagut sobre l'impacte que han tingut els refugiats així com els informes que hi ha sobre aquest tema a l'estat espanyol.

Revisió de la literatura

El tema dels refugiats pot tractar-se des de diferents punts de vista, ja sigui mesurant l'impacte que han tingut en un país en un període de molt flux, tractant la política que s'ha establert per donar resposta a les persones sol·licitants, analitzant la integració d'aquestes persones amb els anys per extreure conclusions, entre altres.

El 2016 l'Institut d'Economia de Barcelona (IEB Report) va publicar un informe, *Consideracions econòmiques sobre la crisi dels refugiats a Europa* on s'agrupen quatre articles que tracten la crisi dels refugiats des de diferents aspectes econòmics. Sobre el cos del treball que presento cal fer menció especial a l'article d'Anna Piil Damm i Kristine Vasilijeva *L'experiència danesa amb l'arribada de refugiats en les dècades de 1980 i 1990* on les autores analitzen els efectes que l'acollida d'aquests refugiats va comportar a nivell social i econòmic després d'un pla polític d'acollida innovador. Entre el 1986 i el 1998 Dinamarca va rebre més de 76.000 persones refugiades. Davant d'aquesta arribada en massa el principal objectiu del govern Danès va ser la integració laboral, ja que així asseguraven que no hi hauria repercussions en la sistema de seguretat laboral del país. La manera com ho van fer va ser a partir d'una política de distribució òptima d'aquestes persones per tot el territori danès, l'impacte social i econòmic va resultar mínim. Així es va veure que durant els primers anys la integració dels refugiats en el mercat laboral era més ràpida si aquests s'instal·laven en regions amb baixes taxes d'atur. D'aquesta manera es va aconseguir que l'arribada d'aquests no afectessin negativament a l'economia del país.

Per altra banda, també hi ha l'article de *Tumen (2016)* en el seu article analitza, a través de dades històriques, les repercussions que l'arribada en massa dels refugiats pot comportar, l'article es centra en l'arribada de refugiats sirians que es va intensificar el 2016 a Turquia. L'autor suggereix que pot afectar en termes econòmics, socials, sanitaris, polítics i demogràfics. Pel que fa al mercat laboral l'entrada dels refugiats sí que va comportar un efecte negatiu (augment de llocs de treballs informals, que es tradueix en un augment de l'economia submergida) però en canvi no va provocar cap efecte en els salaris. També va implicar una millora de benestar pels turcs, l'arribada d'aquests refugiats va provocar una baixada dels preus de consum, ja que la mà d'obra

es va intensificar. També va comportar una millora en l'àmbit educatiu, on van notar que les taxes de matriculació en estudis universitaris i secundaris van augmentar i va disminuir la taxa d'abandonament escolar. Per últim, també conclou que pel que fa als lloguers d'habitatges en les ciutats de més acollida, els considerats de més qualitat van experimentar un augment, mentre que els de menor qualitat i que no es troben en barris tan segurs no van augmentar gaire. Per acabar conclou que l'acollida d'aquests no implica efectes negatius pel conjunt dels nadius.

A banda d'aquests dos articles específics, vull fer esmena a l'informe anual que la Comissió Espanyola d'Asil i Refugiats (CEAR) que fa un resum de les principals xifres a nivell Europeu i Espanyol i algunes nocions sobre les actuacions que s'han dut a terme l'últim any, quins han sigut els punts crítics, ja sigui des de nivell nacional com europeu i possibles millores a nivell nacional per cobrir les necessitats dels refugiats. Un altre informe, aquest però més crític és el publicat el 2021 per la National Integration Evaluation Mechanism (NIEM) anomenat *Sobre los solicitantes y beneficiarios de protección internacional. Informe nacional para España, Niem 2020* on fa una anàlisi de les mesures preses pel govern espanyol en matèria d'asil i migració i les contrasta amb la realitat d'aquestes, deixant en evidència els punts febles d'aquestes polítiques.

Aquests dos informes es publiquen anualment a les pàgines webs de les respectives entitats i es poden consultar tots els informes històrics publicats. Allà la informació és més detallada i tracten en més profunditat la situació en diversos àmbits.

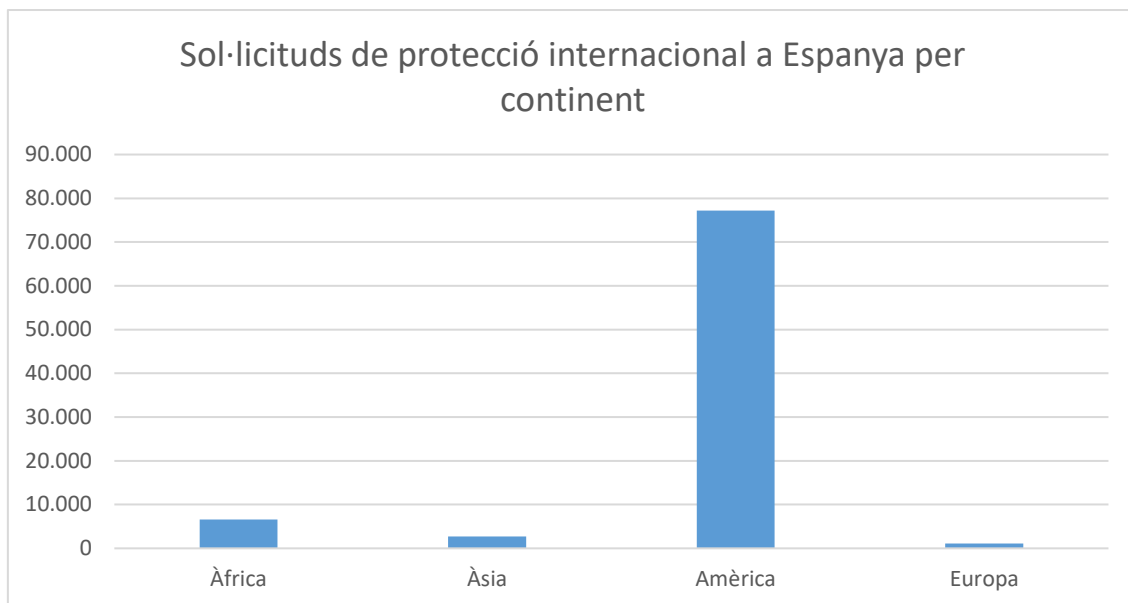
Dimensions del moviment de refugiats a Espanya.

Després de posar en context, en primer lloc la situació dels refugiats a escala mundial, seguit de la situació en què s'ha enfrontat i s'enfronta la Unió Europea, en aquest apartat es posarà el focus sobre el cas Espanyol. Tal com s'ha fet anteriorment s'analitzarà l'evolució de les persones sol·licitants d'asil, així com les acceptades en règim de refugiat i els països d'origen d'aquests. També es tractarà la política d'asil espanyola, les mesures i normatives que l'estat espanyol té per donar resposta a aquesta situació i seguidament es tractarà de manera crítica l'aplicació d'aquestes contrastant-ho amb la realitat dels procediments. Finalment, s'acompanyarà amb un comentari crític sobre com, des d'un punt de vista personal, es podria millorar aquesta situació.

El 2020 Espanya va rebre un total de 88.826 sol·licituds d'asil. Segons el departament d'interior del govern espanyol per primer cop des del 2012 la tendència de sol·licituds rebudes es reduïa un 25% respecte l'any anterior en lloc d'augmentar. Aquesta reducció de les sol·licituds va ser conseqüència directa de la pandèmia de la Covid-19 que va limitar els moviments internacionals.

Segons l'informe *Asilo y cifras 2020* realitzat per l'Oficina d'Asil i Refugi (OAR) del Ministeri d'Interior del Govern Espanyol, el 79% de les sol·licituds rebudes pertanyen a països del sud d'Amèrica i per ordre de més a menys sol·licituds presentades són: Veneçuela, Colòmbia, Hondures, Perú i Nicaragua. Només entre Veneçuela i Colòmbia les sol·licituds ja són el 63% del total.

Si analitzem les sol·licituds presentades en funció del continent d'origen tenim el següent: pel que fa a les sol·licituds presentades des d'Àfrica la xifra és de 6.618 destacant Mali i Marroc que ambdós països són més de mil, d'Amèrica en van arribar 77.618, que tal com he comentat suposa la majoria del total de les sol·licituds i en destaquen Colòmbia i Veneçuela, d'Àsia se'n sumen 2.738 destacant Pakistan, Geòrgia i Síria en ordre de més a menys, també se'n van rebre 1.839 de diferents parts del continent europeu, en especial d'Ucraïna amb 1.120 sol·licituds. Passant les dades al gràfic 7 queden de la següent manera, destacant el continent americà per sobre de la resta:

Gràfic 7: sol·licituds de protecció internacional per continent a Espanya. Elaboració pròpia amb dades de Asilo en cifras.

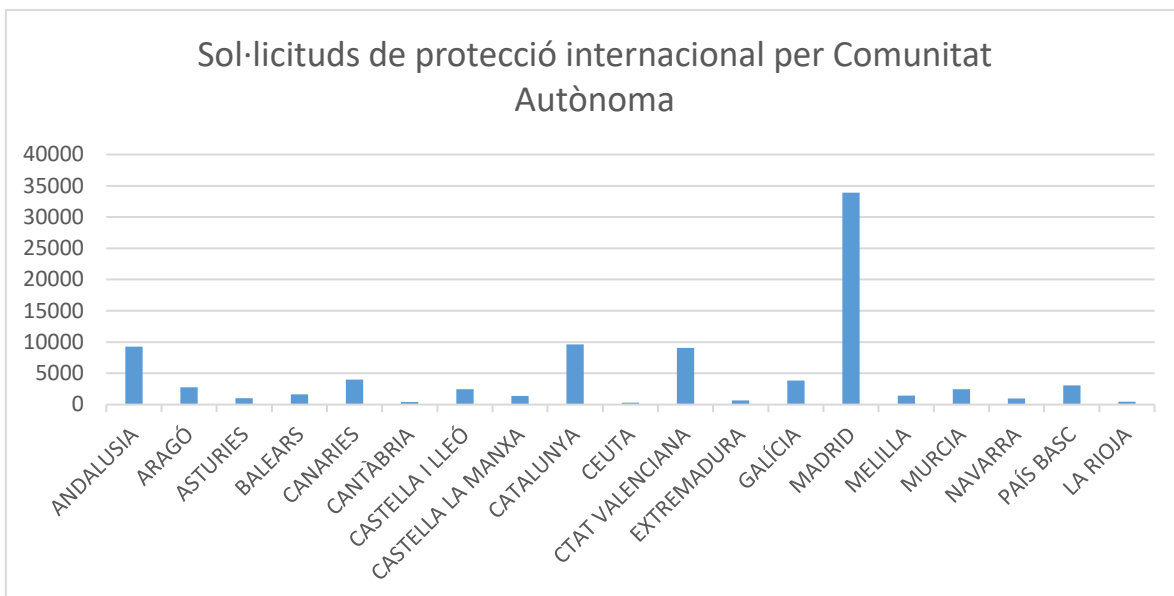
Per continuar amb l'anàlisi de les sol·licituds d'asil a Espanya cal avançar una petita part de l'apartat següent *Política d'asil espanyola*, i és que els programes d'acollida del territori es desenvolupen per províncies, per aquest motiu les persones sol·licitants ja des d'un inici sol·liciten la protecció internacional a una província en concret.

Així, les sol·licituds d'asil per comunitat autònoma el 2020 resulta de la següent manera: les cinc comunitats autònomes que més sol·licituds d'asil reben són per ordre Madrid amb 33.878 sol·licituds, Catalunya amb 9.615, Andalusia amb un total de 9.245, la Comunitat Valenciana amb 9.061 i finalment les illes Canàries amb 3,985 sol·licituds. Les comunitats amb menys sol·licituds són Ceuta, Cantàbria i La Rioja. Sobre les sol·licituds rebudes a la majoria de les comunitats més del 50% d'aquestes pertanyen a persones de nacionalitat colombiana i veneçolana a excepció de tres comunitats autònomes: Ceuta que el 96% d'aquestes pertanyen a algerians i marroquins, Melilla amb el 58% de persones d'origen marroquí, tunisià i sirians, i Múrcia que supera el 50% si se li sumen les sol·licituds d'origen nicaragüenc.

A la taula 1 es veu com queden les xifres de sol·licituds rebudes a cada comunitat autònoma, el total de les nacionalitats principals i el tant per cent sobre el total de les sol·licituds per comunitat:

PROVINCIA	TOTAL	PRINCIPALS	Nº PRINCIPALS	%
MADRID	33878	COLÒMBIA I VENEÇUELA	21884	65%
CATALUNYA	9615	COLÒMBIA I VENEÇUELA	5179	54%
ANDALUSIA	9245	COLÒMBIA I VENEÇUELA	5625	61%
CTAT VALENCIANA	9061	COLÒMBIA I VENEÇUELA	6266	69%
CANARIES	3985	COLÒMBIA I VENEÇUELA	3350	84%
GALÍCIA	3840	COLÒMBIA I VENEÇUELA	2842	74%
PAÍS BASC	3085	COLOMBIA I VENEÇUELA	1961	64%
ARAGÓ	2763	COLÒMBIA I VENEÇUELA	1446	52%
MURCIA	2468	COLOMBIA I NICARAGUA I VENEÇUELA	1118	45%
CASTELLA I LLEÓ	2446	COLÒMBIA I VENEÇUELA	1788	73%
BALEARS	1617	COLÒMBIA I VENEÇUELA	1366	84%
CASTELLA LA MANXA	1402	COLÒMBIA I VENEÇUELA	828	59%
MELILLA	1421	MARROC I TUNEZ I SIRIA	830	58%
ASTURIES	1001	COLÒMBIA I VENEÇUELA	759	76%
NAVARRA	972	COLOMBIA I VENEÇUELA	606	62%
EXTREMADURA	654	COLÒMBIA I VENEÇUELA	346	53%
LA RIOJA	475	COLOMBIA I VENEÇUELA	401	84%
CANTÀBRIA	418	COLÒMBIA I VENEÇUELA	298	71%
CEUTA	285	ARGELIA I MARRCO	275	96%
TOTAL	88631		57168	

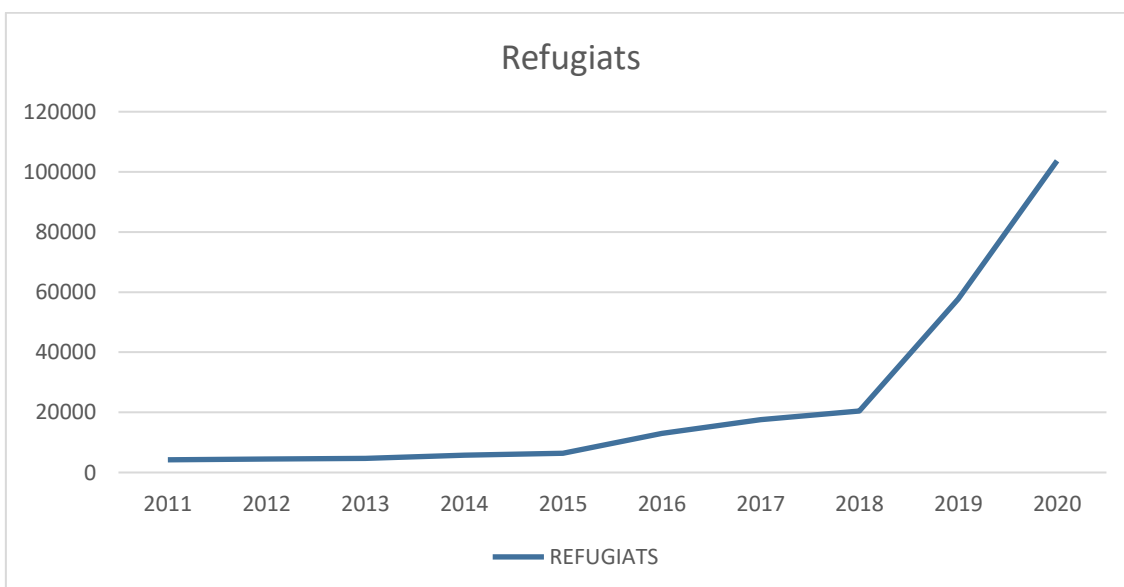
Taula 1: sol·licituds de protecció internacional rebudes a les comunitats autònomes i origen majoritari de les sol·licituds. Elaboració pròpia amb dades de l'Oficina de Asilo y Refugio.

Gràfic 8: sol·licituds de protecció internacional rebudes a les comunitats autònomes. Elaboració pròpia amb dades de l'Oficina de Asilo y Refugio.

Al gràfic 8 hi ha representades les xifres en quant a sol·licituds d'asil rebudes a Espanya, que tal com també s'explica a la taula 1 la Comunitat de Madrid destaca per sobre la resta de comunitats. Seguidament s'analitzaran les resolucions d'aquestes pel conjunt del territori espanyol.

El 2020 hi havia dins del territori espanyol un total de 103.679 persones refugiades, el que suposa un 0,21% de la població total d'Espanya el 2020. L'evolució de l'acollida de refugiats a Espanya dels últims onze anys ha sigut la següent:

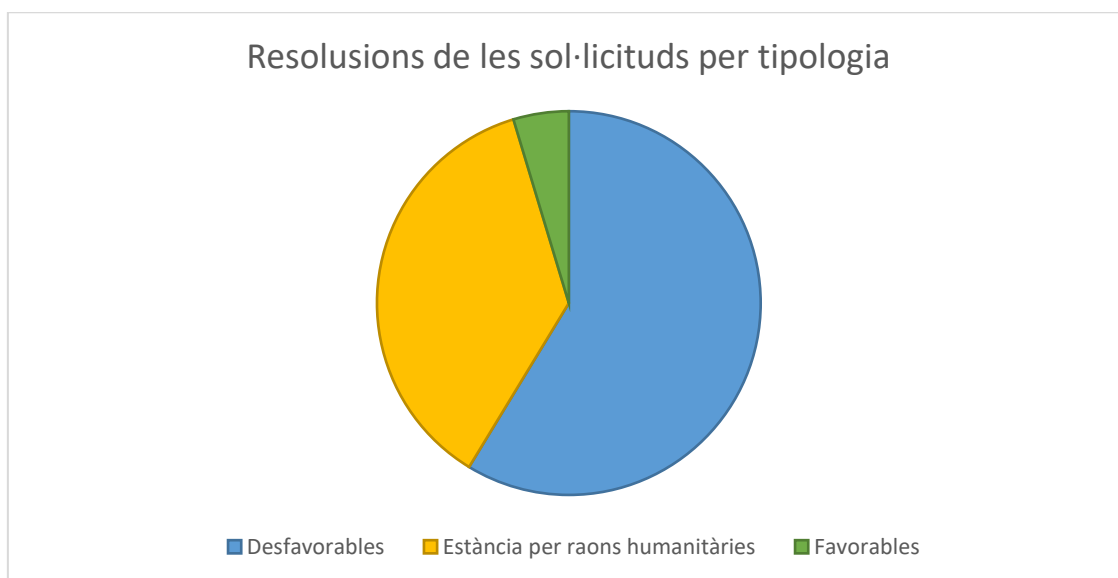

Gràfic 9: evolució dels refugiats a Espanya. Elaboració pròpia amb dades del Banc Mundial.

Com es pot apreciar al Gràfic 9, Espanya quasi no va notar l'arribada dels refugiats quan a Europa va començar la crisi, així entre el 2011 i el 2015 l'acollida de refugiats es va mantenir constant i reduïda, entre els 4000 i els 6000 refugiats l'any. La tendència es va intensificar el 2015, moment que la crisi arreu del món es va intensificar més a causa de la guerra civil de Síria, tot i això tampoc es destacable, ja que entre el 2015 i el 2017 l'evolució només va ser d'un 1,01% més comparant-ho amb l'augment percentual del 2018 fins al 2020 que és d'un 4,07% més de refugiats al territori espanyol.

Així, en el gràfic es mostra l'augment, quasi en vertical, de l'acollida de refugiats que té com a inici el 2018. Segons *Asilo y Cifras 2020* de OAR l'augment de sol·licituds entre el 2017 i el 2018 va ser d'un 75,64%. Aquest augment tan significatiu es deu a l'increment de les sol·licituds presentades per part dels dos països emissors més importants, Colòmbia i Veneçuela, els quals van triplicar les sol·licituds.

Durant el 2020 es van resoldre un total de 116.567 sol·licituds d'asil pendents, les quals només van resoldre's favorablement 5.760, el que suposa un 5% de les sol·licituds resoltes, quedant les xifres tal com mostra el gràfic 10:

Gràfic 10: resolució de les sol·licituds el 2020. Elaboració pròpia amb dades de l'Oficina de Asilo y Refugio.

Asilo y cifras 2020 distingeix tres tipus de condició de les persones sol·licitants de protecció internacional per dur a terme la resolució de les sol·licituds: per una banda el reconeixement de la condició de refugiat i la concessió del dret d'asil, per altra banda el

reconeixement de protecció subsidiària i finalment les autoritzacions de residència a Espanya per raons humanitàries. Mes endavant s'explica la definició d'aquests reconeixements.

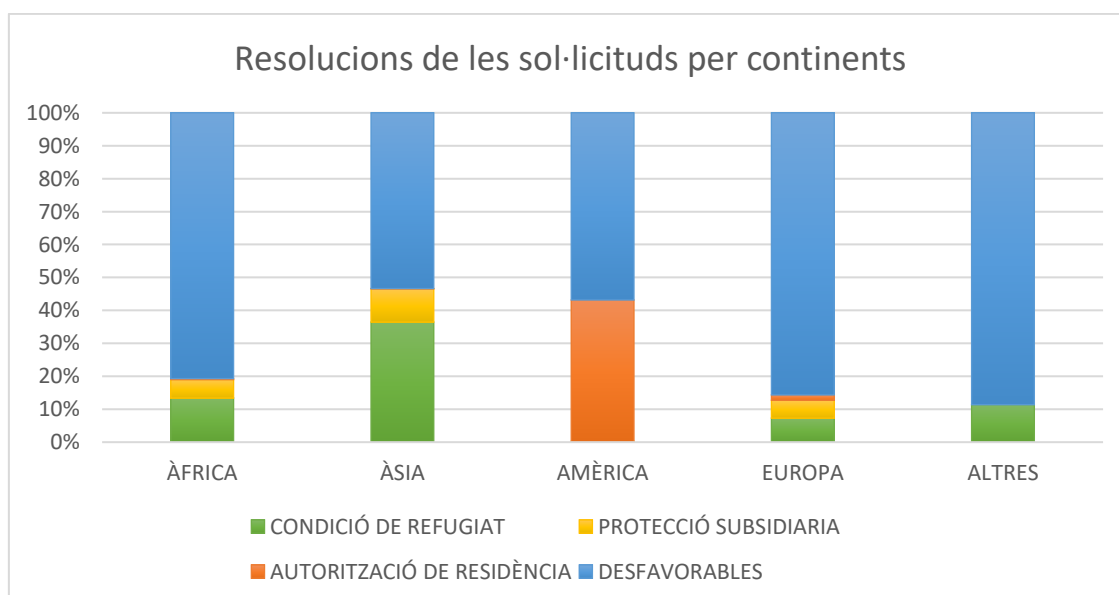
Reconeixement de condició de refugiat i concessió del dret d'asil: sobre aquesta condició reconeguda es van resoldre 4.359 sol·licituds, de les quals, 783 provinents d'Àfrica, 3.131 d'Amèrica, 168 sol·licitades des d'Àsia i 272 d'origen Europeu.

Reconeixement del dret a la protecció subsidiària: d'aquestes se'n van concedir 325 d'Àfrica, 8 d'Amèrica, 866 d'Àsia i 202 d'Europa, el que fa un total de 1.401 persones que gaudeixen d'aquesta protecció.

Autorització de residència a Espanya per raons humanitàries: aquest tipus és el més nombrós, ja que el 2020 se'n van atorgar 45.262 autoritzacions repartides per continents de la següent manera: 19 africanes, 45.176 americanes (la majoria a persones veneçolanes), 7 a residents del continent asiàtic i 60 a europeus.

Pel que fa a les sol·licituds *desestimades* 38 pertanyen a territori desconegut, 4.710 a persones del continent africà, 59.698 americanes, 4.582 d'Àsia i 3.190 d'origen europeu.

Per fer-ho més visual, al gràfic 11 hi consten les diferents xifres ja comentades passades a tant per cent sobre les resolucions per continent:

Gràfic 11: resolucions per continent de les sol·licituds de protecció internacional presentades a Espanya. Elaboració pròpia amb dades de l'Oficina de Asilo y Refugio.

Pel que fa al repartiment d'aquestes sol·licituds favorables d'asil així com la població ja acollida per comunitats autònomes el govern espanyol no posa a disposició pública aquesta informació. És per aquest motiu, per la falta de dades i informació, que l'anàlisi de l'evolució i la resolució de refugiats dins de les comunitats autònomes l'he de deixar a aquest punt. Tot i això, l'informe anual de la CEAR publica cada any les places a centres d'acollida que cada comunitat autònoma disposa. Especificat de la següent manera:

Imatge 1: Comisión española de ayuda al refugiado. 2022. Plazas de acogida por comunidades autónomas. Mapa. Recuperat de <https://www.masquecifras.org/>

Política d'asil espanyola

Sistema d'acollida: política i itinerari

Política d'asil

A continuació s'especifica, en matèria legal, com és el procés de sol·licitud d'asil i com es resolen, així com l'itinerari que els refugiats fan per tal de poder portar una vida el més normal possible dins de la seva situació.

La política d'asil espanyola té la seva base a l'adhesió a la Declaració Universal de Drets Humans on es van constituir els drets d'asil i de protecció subsidiària establerta a l'Estatut del Refugiat de 1951 (Convenció de Ginebra el 28 de juliol), la Convenció sobre l'Estatut dels Apariats de 1954 i el Protocol sobre l'Estatut del Refugiat (Nova York, 31 de gener). Així, l'article 13.4 de la Constitució espanyola estableix el dret a sol·licitar protecció internacional a qui se li reconegui la condició de refugiat o protecció subsidiària.

La condició de refugiat es defineix per la constitució espanyola com:

“La condición de refugiado se reconoce a toda persona que, debido a fundados temores de ser perseguida por motivos de raza, religión, nacionalidad, opiniones políticas, pertenencia a determinado grupo social, de género u orientación sexual, se encuentra fuera del país de su nacionalidad y no puede o, a causa de dichos temores, no quiere acogerse a la protección de tal país, o al apátrida que, careciendo de nacionalidad y hallándose fuera del país donde antes tuviera su residencia habitual, por los mismos motivos no puede o, a causa de dichos temores, no quiere regresar a él, y no esté incurso en alguna de las causas de exclusión del artículo 8 o de las causas de denegación o revocación del artículo 9.”

Ley 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria. Boletín Oficial del Estado, Madrid, 31 de octubre de 2009, núm. 263.

Per altra banda la concessió de protecció subsidiària es defineix per llei com a:

“El derecho a la protección subsidiaria es el dispensado a las personas de otros países y a los apátridas que, sin reunir los requisitos para obtener el asilo o ser reconocidas como refugiadas, pero respecto de las cuales se den motivos fundados para creer que si regresasen a su país de origen en el caso de los nacionales o, al de su anterior residencia habitual en el caso de los apátridas, se enfrentarían a un riesgo real de sufrir alguno de los daños graves previstos en el artículo 10 de esta Ley, y que no pueden o, a causa de dicho riesgo, no quieren, acogerse a la protección del país de que se

trate, siempre que no concurra alguno de los supuestos mencionados en los artículos 11 y 12 de esta Ley.

Ley 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria. Boletín Oficial del Estado, Madrid, 31 de octubre de 2009, núm. 263.

També queda recollit a l'Art. 3 la seguretat que, un cop reconeguda una de les dues condicions definides anteriorment, les persones no podran ser retornades ni expulsades del país.

A la Convenció de Ginebra també va quedar recollida les condicions per les quals el reconeixement d'una d'ambdues condicions no es podrà aplicar: si s'ha comès un delictes contra la pau, delictes de guerra o contra la humanitat, que s'hagi comès algun acte contrari als principis de les Nacions Unides, o que es consideri un perill per a la seguretat nacional.

Els sol·licitants de protecció internacional que ja es trobin a territori espanyol tenen dret a assistència sanitària i assistència jurídica fins que es doni per resolta la seva sol·licitud, a més tampoc podran ser retornats ni expulsats del territori fins que es faci formal (Ministerio de inclusión, seguridad social y migraciones, 2020). Totes aquestes sol·licituds són tramitades per l'Oficina d'Asil i Refugi que es troba dins de les funcions del Ministeri d'Interior. Un cop les sol·licituds són admeses a tràmit la Comissió Interministerial d'Asil i Refugi (CIAR) amb presència de l'ACNUR formulen una resolució (Policia nacional, 2022).

Itinerari

Un cop acceptada la sol·licitud de condició de refugiat o protecció subsidiària la persona ha de passar per un seguit de fases per, finalment viure de manera independent i autònoma. De la planificació, el desenvolupament i l'execució de les primeres fases del sistema d'acollida n'és responsable la DGIAH (Ministerio de inclusión, seguridad social y migraciones, 2020), un cop ubicats aquests refugiats a les diferents comunitats autònomes, la responsabilitat de la integració social i laboral passa a ser responsabilitat de cada una de les comunitats, les quals comprenen dins dels estatuts d'autonomia un pla per fer-ho possible.

Ja des d'un inici ens trobem dins la fase inicial de la persona refugiada on, juntament amb ella, s'estableix el programa d'acollida adient per aquesta persona tenint en compte la situació personal, social i econòmica que es troba. Aquesta fase, anomenada E i D es considera la fase d'avaluació i derivació (Ministerio de inclusión, seguridad social y migraciones, 2020). Un cop completada la persona ja pot procedir a la primera i posteriorment a la segona i última fase: Acollida i preparació per a l'autonomia.

A la fase E i D la persona refugiada es troba en un allotjament provisional, que en principi només és per un màxim de 30 dies. La funció principal d'aquests allotjaments és acollir als refugiats fins que tinguin tota la documentació necessària per poder-se moure pel país sense problemes legals i tramitar el certificat mèdic, valorar les necessitats del destinatari, sol·licitar una plaça en un centre d'acollida, etc. (Ministerio de inclusión, seguridad social y migraciones, 2020). A més també se'ls ha de facilitar el transport per arribar al destí.

La primera fase és la fase d'acollida on les persones ja es troben dins la comunitat autònoma on es desenvoluparà tot el procés d'acollida fins a la seva autonomia. En aquesta fase, a més de les necessitats bàsiques també se'ls ofereix formació tant de l'idioma com formació laboral i orientació cultural. Així les persones comencen la seva integració. L'acollida als centres que se n'encarreguen d'aquesta fase és d'un total de sis mesos amb possibilitat de pròrroga de tres mesos (Ministerio de inclusión, seguridad social y migraciones, 2020).

La segona fase és la que els prepara per a l'autonomia i la independència, se segueix amb l'aprenentatge de la llengua i l'accés a programes de formació i preparació laboral (Ministerio de inclusión, seguridad social y migraciones, 2020). A més de la informació sobre els serveis bàsics públics i privats a què tenen dret, informació jurídica (drets i deures), gestió d'ajudes econòmiques, acompanyament per tràmits com l'empadronament, etc. A més, a totes les fases s'acompanya el servei d'atenció psicològica, assistència jurídica, traducció i interpretació, orientació laboral, entre altres.

Tot aquest itinerari està pensat perquè es faci en un total de 18 mesos, en casos especials ampliable a 24 i també pensat per realitzar-se a la mateixa província. Aquest últim punt és important, ja que té com a objectiu que la persona destinatària completi els programes de formació laboral, cultural o de l'idioma, estableixi vincles socials,

facilitar la tasca dels treballadors pel seguiment i optimitzar els recursos del Sistema d'Acollida (Ministerio de inclusión, seguridad social y migraciones, 2020).

Realitat de la política d'asil espanyola: de la teoria a la pràctica.

Després de veure les condicions legals per acollir-se a la protecció internacional a Espanya i veure el procediment el qual els refugiats estan sotmesos des que sol·liciten la protecció fins que poden viure de manera independent falta veure la realitat d'aquestes persones. Es compleixen els temps establerts? Es dona resposta a totes les sol·licituds? Hi ha alguna irregularitat? Quins són els punts forts i els punts dèbils d'aquesta política? Totes aquestes qüestions són les que es tractaran a continuació.

En primer lloc, és preocupant la baixa taxa de resolucions favorables que el govern espanyol va emetre el passat 2021. Durant aquest any només es van aprovar el 5% de les sol·licituds de protecció internacional, una xifra molt allunyada del 33% de mitjana que la resta de països de la Unió Europea té. La conseqüència principal d'aquesta baixa taxa és la concepció sobre el conflicte a Colòmbia, és a dir, Espanya ja no considera que en aquest país hi hagi un conflicte armat (Comisión Española de Ajuda al Refugiado, 2021) i, com que la majoria de les sol·licituds de protecció internacional provenen de Colòmbia i Veneçuela això provoca aquesta baixa taxa.

Tot i això al llarg del 2021 l'Oficina d'Asil i Refugi va avançar molt les sol·licituds i expedients que tenia pendants, assolint a finals de l'any el doble de sol·licituds respostes que el 2020.

Pel que fa a la durada de l'itinerari i els terminis de resposta establerts, la realitat d'aquestes és que no es compleixen. Tal com es comenta més amunt l'itinerari sencer no s'hauria d'excedir més de 18 mesos o, en els casos especials, més de 24. Tot i això, s'han vist casos on el procés s'ha allargat fins a 3 anys. Aquesta tardança en molts casos es deuen a la llarga llista d'espera que hi ha per realitzar l'entrevista inicial on es crea l'itinerari personalitzat a cada cas (NIEM NACIONAL REPORT 2020, 2021). Les persones que es troben en espera per a la formalització de la seva sol·licitud queden en una situació de vulnerabilitat legal que pot arribar a provocar la repatriació als països d'origen per estar a Espanya de manera irregular i no poder demostrar amb cap document la situació de protecció internacional (Comisión Española de Ajuda al

Refugiado, 2021). En molts casos aquesta espera depèn de la província on s'estigui duent a terme el tràmit però, la falta de personal especialitzat és un problema generalitzat.

La CEAR també denuncia les mancances i falta de qualitat a l'entrevista personal on molts cops no s'aporta la informació necessària a l'expedient per poder cobrir plenament les necessitats de la persona sol·licitant. A més, la persona sol·licitant en molts casos no té coneixement sobre l'assistència jurídica que pot acollir-se perquè l'assessorin i així es pugui completar el procediment (Comisión Española de Ayuda al Refugiado, 2022).

Un tercer problema és la falta de recursos tant materials com immaterials del procés d'acollida. Si bé és cert que el finançament en els últims anys ha anat augmentant encara resulta insuficient per cobrir totes les necessitats de totes les persones que arriben a territori espanyol. Aquesta falta de finançament afecta sobretot a personal especialitzat per l'entrevista, al seguiment personal i al nombre de places a les diferents províncies destinades a aquestes persones (NIEM NACIONAL REPORT 2020, 2021).

Per poder donar resposta a aquest problema, des del 2019 hi ha en actiu un conveni creat per Secretaria de l'Estat de Migracions i la Federació Espanyola de Municipis i Províncies que reuneix un conjunt d'iniciatives per cobrir les necessitats residencials de les persones refugiades i immigrant. D'aquestes iniciatives destaquen sobretot les promogudes per l'ajuntament de Madrid i Barcelona i les del govern autonòmic del País Basc (Comisión Española de Ayuda al Refugiado, 2021). Gràcies a aquest programa l'augment de places d'acollida va passar a ser de 9000 el 2019.

Quant a la personalització dels itineraris hi ha dos punts que, tot i que en els últims anys s'ha avançat força encara queden molt debilitats a escala legislativa: per una banda hi ha el cas de les persones que es troben en situació de vulnerabilitat, ja sigui pel diagnòstic de malalties severes, per ser persones d'avançada edat o per patir algun tipus de malaltia mental. Tot i que els nous programes del govern i la feina de les organitzacions estatals d'ajuda al refugiat i a la immigració avancen cap a la millora a l'atenció d'aquestes persones és quelcom molt recent i encara queda un abisme molt gran que cal resoldre. Un dels punts més urgents a tractar és la detecció de les necessitats a la primera presa de contacte (entrevista) de manera quasi immediata, per

així crear un itinerari adequat a les necessitats (NIEM NACIONAL REPORT 2020, 2021). També hi ha el punt crític dels centres d'acollida que tampoc estan dotats ni de personal ni de material especialitzat per donar resposta a totes les persones que ho necessiten. Tampoc la segona fase de l'itinerari *autonomia* està preparat per aquestes persones, ja que en molts casos sense un tractament físic o psicològic aquestes persones no poden ser autònomes (Comisión Española de Ayuda al Refugiado, 2021).

Per altra banda, la política d'asil ha millorat molt en l'acollida dels sol·licitants del col·lectiu LGTIBQ+ per la sensibilització social cap a aquest col·lectiu i la creació d'un grup especialitzat amb ACNUR al capdavant entre altres per posar en marxa un programa que garanteixi la seguretat, el benestar i el desenvolupament personal d'aquestes persones (Comisión Española de Ayuda al Refugiado, 2021).

Sobre la finalització dels itineraris, s'ha vist que les persones refugiades no estan prou preparades per passar ja a viure sense aquests programes i es troben en una situació a nivell personal i econòmicament problemàtica. Aquest problema es podria solucionar amb la incentivació de polítiques socials municipals o comunitàries que posin a disposició solucions econòmiques i socials per aquestes persones.

Altres problemes que s'enfronta Espanya en quant a refugiats és la inclusió d'aquestes persones, trobant debilitats en matèria d'allotjament, escolarització, inserció al mercat laboral, inserció comunitària, etc. En molts casos aquestes situacions que s'han d'enfrontar un cop es troben fora la protecció de l'itinerari és fruit d'un discurs polític i social racista que criminalitza les persones refugiades i immigrants, així com també les organitzacions que treballen en aquests casos, que acaba desembocant el rebuig cap a elles.

Ja per últim però de gran importància és que la situació d'especial vulnerabilitat d'aquestes persones en alguns casos acaben sent víctimes del tràfic de persones. Aquest és un problema real i cada vegada més recurrent però a nivell social encara és un tema desconegut, ja que no es parla als mitjans de comunicació.

Conclusions

En els darrers anys la situació dels refugiats arreu del món ha anat augmentant, tal com demostren les dades exposades a la primera part del treball, i tot apunta que aquesta crisi cada vegada és més greu, ja sigui per l'augment de conflictes als països com per conseqüències climàtiques.

És evident que aquesta crisi no es resoldrà i s'agreuja si se segueix la mateixa línia que la Unió Europea ha seguit fins ara. L'estratègia d'invisibilitzar aquesta situació ha repercutit directament a la vida de les persones necessitades, menyspreant-les i en certa manera deshumanitzant-les. Actualment, hi ha 40 camps de refugiats que acullen a milers de refugiats on viuen en condicions infrahumanes. Aquesta precarietat del sistema d'asil Europeu s'ha posat en manifest sobretot en dues ocasions: en un primer moment quan el 2015 els mitjans de comunicació i xarxes socials es van inundar de la imatge de Aylan de només tres anys trobat a la sorra de la platja de Bodrum (Turquia) sense vida, arrossegat per la marea quan intentava, amb la seva família, salvar-se de la intensa guerra de Síria; un altre fet rellevant va ser el 2020 quan el camp de refugiats de Lesbos (Grècia), que donava refugi a 13.000 persones que estaven a l'espera de que se'ls hi concedís l'asil dins la Unió Europea, es va incendiar. Aquesta catàstrofe va provocar que el govern grec reclamés responsabilitats a la Unió Europea, ja que no era el primer cop que aquest tipus de refugiats s'incendiava (també va passar el 2016 tot i que la xifra d'interns era molt menor, 2.800 persones) i que desencallés els tràmits perquè els refugiats poguessin finalment anar a un país membre i tenir unes condicions de vida més humanes.

Tot i que en els últims mesos s'ha vist com tots els estats membres han agilitzat i simplificat moltíssim els tràmits per sol·licitar i concedir l'asil, així com han augmentat les places d'allotjament per refugiats, agilitzat els tràmits per l'escolarització dels infants i joves, augmentat les ajudes econòmiques i creat plans per millorar la integració de refugiats, aquestes accions només s'han pres pels refugiats ucraïnesos a conseqüència del conflicte armat. Així, mentre la població ucraïnesa pot sol·licitar la protecció internacional a qualsevol dels estats membres que difícilment se'ls hi denegarà, i se'ls

ofereix transport per poder-hi arribar, a les fronteres de Turquia i Grècia s'acumulen refugiats d'altres orígens esperant ser acollits.

L'objectiu del treball ha sigut posar en rellevància la magnitud d'aquests moviments dels últims anys per poder reflexionar no només en matèria quantitativa sinó també en un sentit més humanitari. Si bé és cert que les xifres són rellevants en tots els aspectes, també ho és, en la meua opinió, rellevant la falta de ressò que se'n fa, compromís per part de la Unió Europea, la deficiència de mesures per donar resposta i la criminalització que aquestes persones pateixen. Tots aquests aspectes són comuns tant a nivell Europeu com Espanyol.

Així, tal i com es comenta a la introducció, a part d'estudiar la situació europea de refugiats també era un objectiu qüestionar si la política d'asil espanyola és bona o pel contrari hi ha assumptes que cal resoldre com més aviat millor. La intenció era fer una crítica a partir de la comparació de dades, taxa d'escolarització dels infants i joves refugiats, nivells d'implicació a la comunitat, xifres totals de refugiats per territori, ocupació laboral d'aquestes persones, etc. I comparar-ho amb els objectius proposats pel ministeri d'interior en matèria d'asil. Però ni el ministeri d'interior ni cap altra entitat que treballen en aquest camp o base de dades com l'Institut Nacional d'Estadística compta amb la publicació d'aquestes dades. Per aquest motiu el treball s'ha hagut de quedar en una revisió dels informes publicats i no en les dades resultants.

Per acabar, voldria posar en manifest la importància del tractament de dades d'aquest camp per poder millorar i assolir un nivell d'acollida adequat per la situació actual territori. Així els països podrien crear uns plans anuals d'acord amb les necessitats del país, optar per un repartiment just i equitatiu arreu del territori que no afectés negativament a l'estabilitat del país, i finalment millorar les condicions de vida de les persones necessitades. Per assolir-ho primerament faria falta un canvi de pensament tan polític com social respecte a les persones refugiades i migrant i deixar enrere el racisme institucional que existeix, seguidament la creació d'un grup de d'investigació que se'n fes càrrec de recopilar les dades i finalment un grup que analitzés i crees un pla polític real adaptat a les dades exposades. Així, aquestes carències es podrien resoldre i el sistema d'acollida assoliria el nivell que la situació actual i futura requereix.

Bibliografía

- ACCEM. (2020). *Informe personas refugiadas 2020*. Madrid.
- ACNUR. (2021). *Datos básicos*. Obtenido de <https://www.acnur.org/datos-basicos.html>
- Chornet, C. R. (16 de Octubre de 2015). Sobre el impacto de la crisis de refugiados en la PCSD de la Unión Europea.
- Comisión Española de Ayuda al Refugiado. (2021). *Informe 2020: Las personas refugiadas en España y Europa*. Madrid.
- Comisión Española de Ayuda al Refugiado. (2022). *Más que cifras*. Obtingut de Datos y estadísticas de asilo de 2021: <https://www.masquecifras.org/>
- Comisión Española de Ayuda al Refugiado. (2021). *Memoria 2020*. Madrid.
- Comisión Española de Ayuda al Refugiado. (2022). *Informe 2021: Las personas refugiadas en España y Europa*. Madrid.
- Europarl.eu. (Juny de 2021). *¿Es Europa hospitalaria?* Obtingut de https://www.europarl.europa.eu/infographic/welcoming-europe/index_es.html#filter=2019
- Gerrero-Turrión, R. (2016). Europa sin rumbo. El fracaso de la UE en la gestión de la crisis de refugiados. *Revista de Estudios Internacionales Mediterráneos*, 18.
- IEB Report. (2016). *Consideracions econòmiques sobre la crisi dels refugiats a Europa*. Barcelona.
- MEYSS-SGII. (25 de gener de 2016). Sistema de acogida e integración para solicitantes y beneficiarios de protección internacional. *Procedimiento de gestión de plazas*. Madrid, Madrid, Espanya.
- NIEM NACIONAL REPORT 2020. (2020). *Sobre los solicitantes y beneficiarios de protección internacional*. CIDOB.
- Oficina de Asilo y Refugio. (2020). *Asilo en cifras 2019*. Madrid.
- Oficina de Asilo y Refugio. (2021). *Asilo en cifras 2020*. Madrid.
- Policia nacional. (2022). *Asilo y refugio*. Obtingut de https://www.policia.es/_es/extranjeria_asilo_y_refugio.php
- UNHCR ACNUR. (2020). *Tendencias globales: Desplazamiento forzado en 2019*. Dinamarca.
- UNHCR ACNUR ESPAÑA. (19 de juny de 2018). *Noticias, ACNUR*. Obtenido de ACNUR: <https://www.acnur.org/noticias/stories/2018/6/5b2922254/desplazamiento-forzado-alcanza-el-record-de-685-millones.html>

Base de dades

Eurostat (2022). Asylum applicants by type of applicant, citizenship, age and sex - annual aggregated data (rounded). Recuperat de https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en

Banco mundial (2022). Población de refugiados por país o territorio de origen. Recuperat de https://datos.bancomundial.org/indicador/SM.POP.REFG.OR?end=2020&most_recent_value_desc=true&start=1960&view=map

Crisi de refugiats: d'una visió global als límits de la política d'asil espanyola

Irene Grau Noël

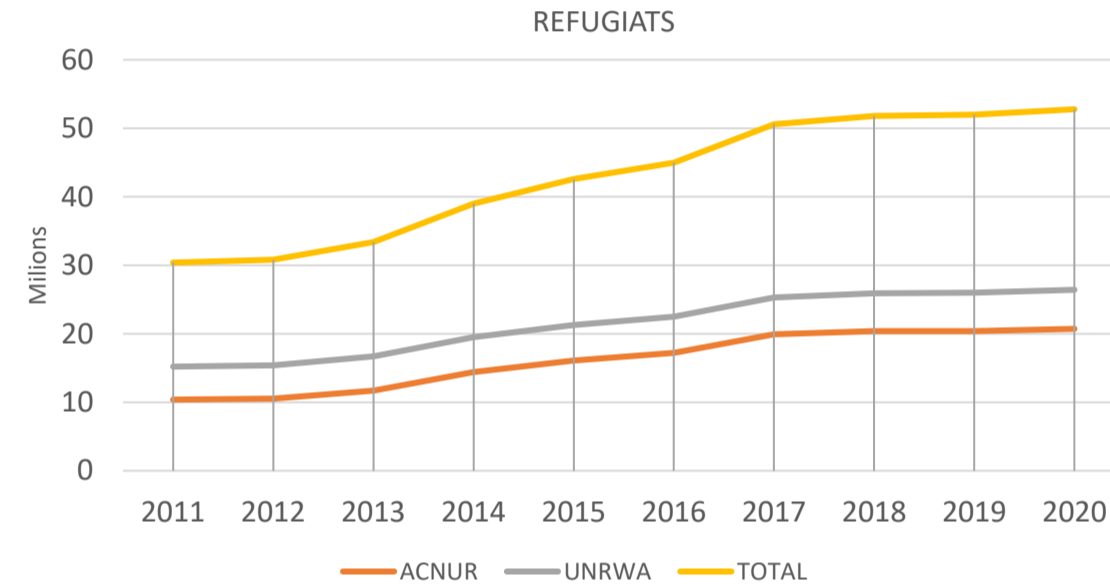
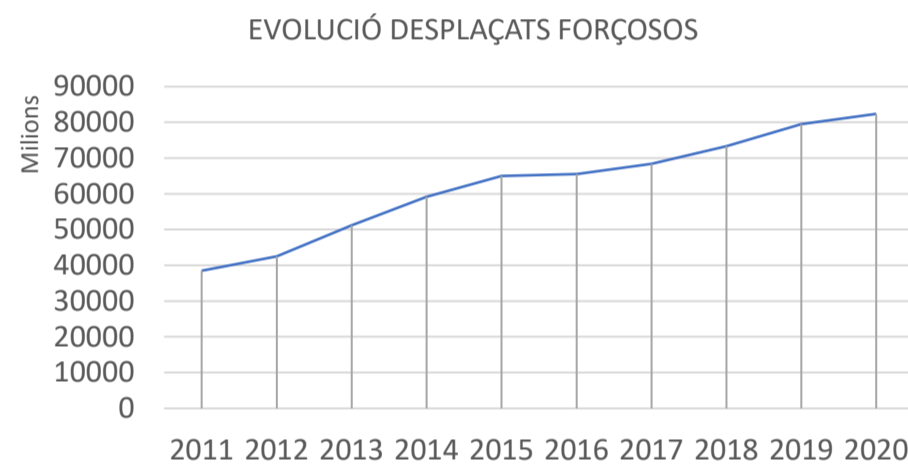
Tutor: Joaquín Naval Navarro

1. Resum

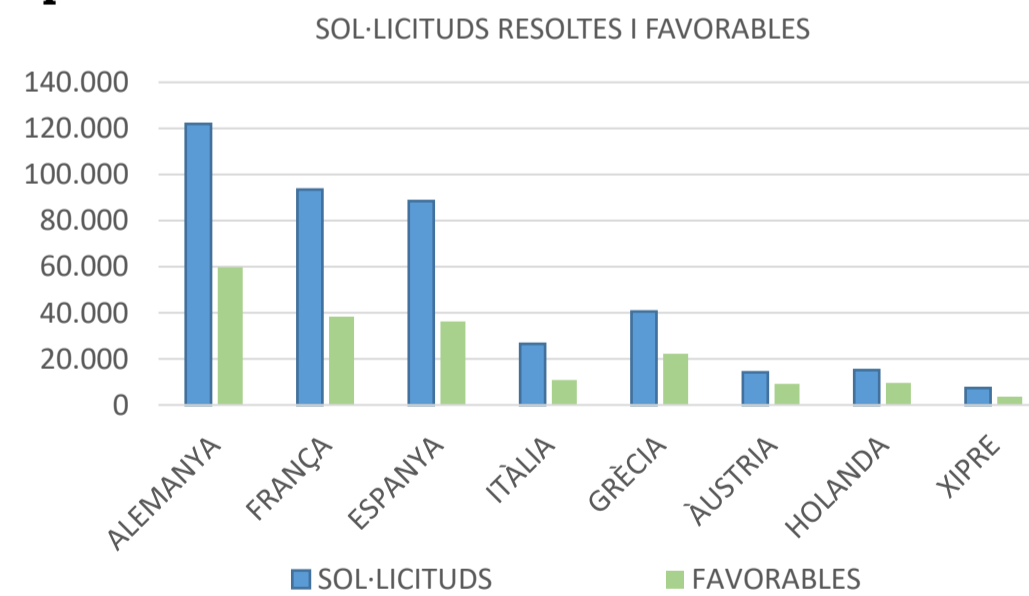
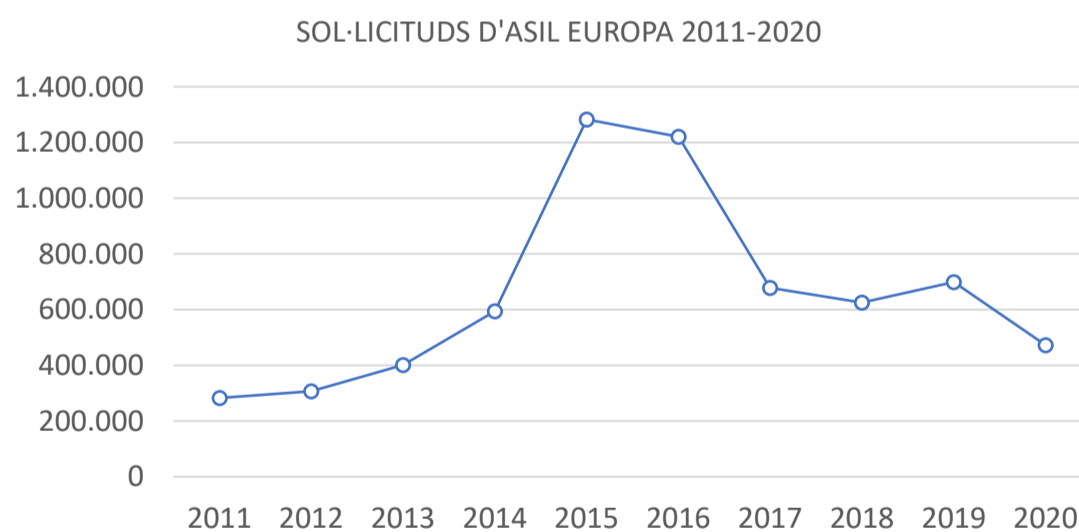
El propòsit d'aquest treball és analitzar i posar en qüestió la política d'asil espanyola en un context global on, la situació de desplaçats forçosos en el món és cada vegada més crítica. Quins són els principals països emissors i receptors? Quantes sol·licituds i refugiats hi ha a cada país? I per Europa? I a Espanya, quina és la situació?. La segona part està enfocada a l'explicació i posterior crítica de la política d'asil espanyola, la manera com legalment s'estableix que s'acullen els refugiats quin itinerari hi ha per integrar-les a la societat i finalment els punts forts i els punts dèbils d'aquesta política d'asil.

2. Contextualització

Dimensions dels moviments de refugiats a nivell mundial

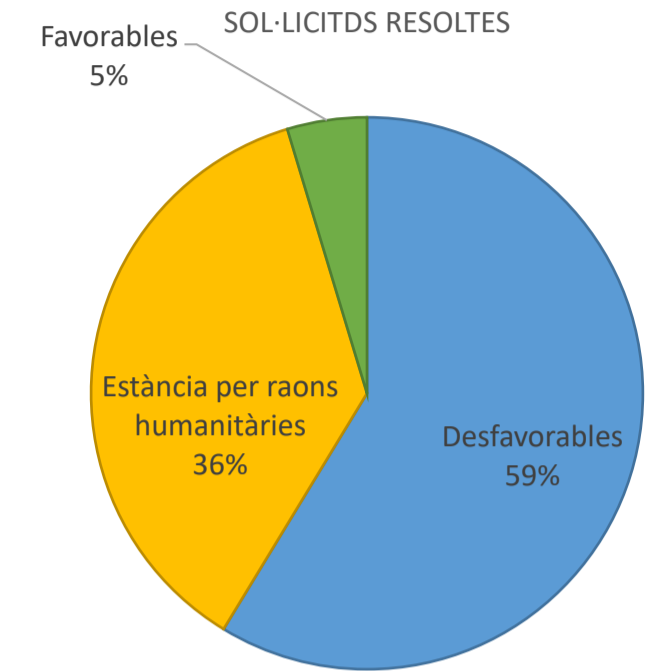
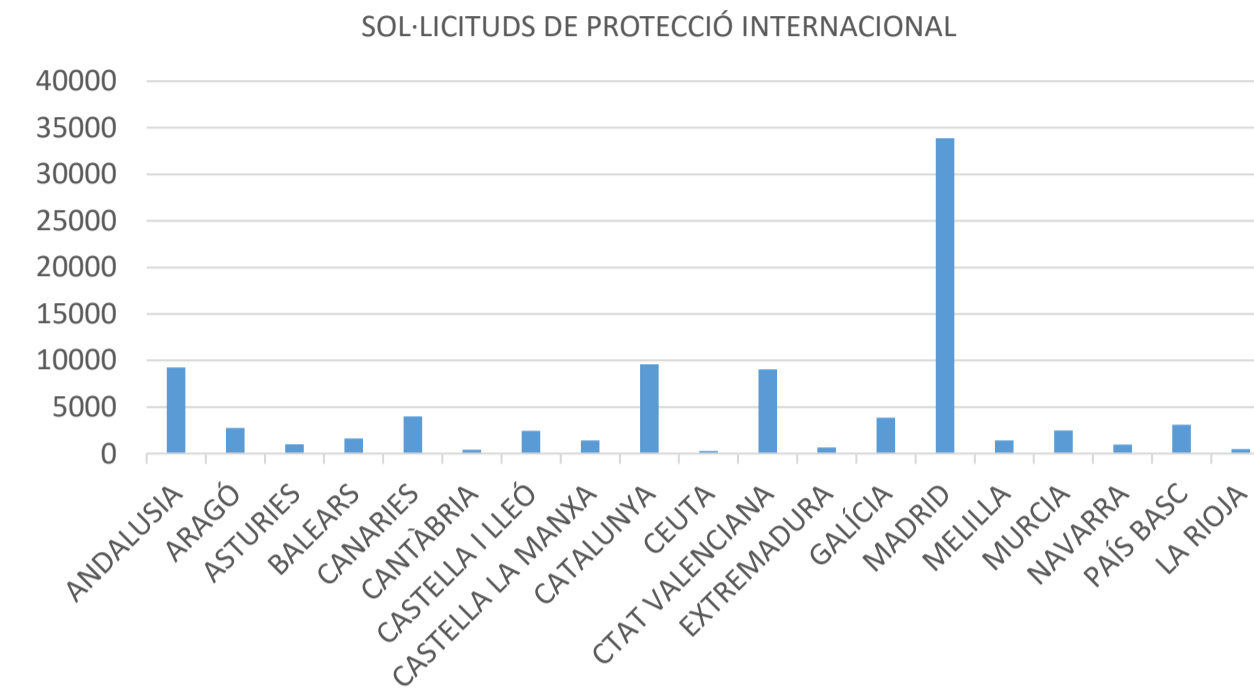
Dimensions del moviment de refugiats a la Unió Europea:

6. Conclusions

- La crisi de refugiats s'ha agreujat cada vegada més i sembla que la situació seguirà així, ja sigui per l'augment dels conflictes armats com per conseqüències climàtiques.
- A nivell europeu l'acollida és baixa en comparació amb les sol·licituds rebudes.
- Problemes en els tràmits administratius per optar al reconeixement de la condició de refugiat i lentitud en el programa d'acollida.
- Problemes de personal qualificat i material necessari així com places d'acollida per donar resposta a la demanda.
- Falta de compromís, mesures efectives, informació i criminalització dels refugiats a nivell Europeu i Espanyol.
- Per crear una política d'asil més efectiva i compromesa amb les necessitats reals que la situació requereix cal més informació, recerca i comunicació. Un canvi de paradigma és necessari i urgent per afrontar aquesta crisi i les properes que vinguin.

3. Dimensions del moviment de refugiats a Espanya

4. Política d'asil espanyola

Sistema d'acollida, itinerari: aquest itinerari es confecciona en diverses etapes. S'acompanya amb assessorament laboral, d'habitatge, judicial, psicològic, entre altres. L'itinerari està pensat per realitzar-se entre 18 i 24 mesos en el cas que la persona estigui en situació d'especial vulnerabilitat.

Fase E i D: Inici del procés d'integració

- Documentació necessària per moure's lliurement pel territori
- Demanar plaça a un centre d'acollida
- Tramitar el certificat mèdic
- Valorar les necessitats del demandant
- Termini de 30 dies

Fase 1ª: acollida: trasllat al centre d'acollida

- Orientació laboral
- Formació lingüística
- Orientació cultural
- Termini de sis mesos

Fase 2ª: autonomia

- Programes de formació
- Formació lingüística
- Preparació laboral
- Suport en tràmits d'ajudes econòmiques, empadronament

5. Realitat de la política d'asil espanyola: de la teoria a la pràctica

El sistema d'asil que es planteja a Espanya resulta defectuós en molts aspectes:

- Duració de l'itinerari
- Falta de personal qualificat que comporta expedients incomplets
- Itineraris poc flexibles i adaptatius a les persones vulnerables.
- Falta de places per tots els refugiats.
- Polítiques d'integració i accions insuficient a tots els nivells (allotjament, escolarització, inserció laboral, etc).